

Aanwezigheid van de Aziatische tijgermug

bekijk online versie:

<https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/aanwezigheid-van-de-aziatische-tijgermug>

Geografisch bereik	Temporeel bereik	Laatste update
Vlaanderen	2022-2024	29/04/2025

Tijgermug vormt groeiende dreiging door klimaatverandering en globalisering

De Aziatische tijgermug (*Aedes albopictus*) wordt beschouwd als één van de meest invasieve insectensoorten ter wereld. Deze steekmug, oorspronkelijk afkomstig van Zuidoost-Azië, is tegenwoordig aanwezig op alle continenten, behalve Antarctica. De tijgermug kan zich heel gemakkelijk aanpassen aan vele soorten klimaten. In warmere jaren wordt de levenscyclus sneller voltooid en kunnen grotere populaties ontstaan.

Tijgermuggen zijn geen sterke vliegers en verplaatsen zich slechts een paar honderd meter per dag. Ze koloniseren echter succesvol nieuwe gebieden door met mensen mee te reizen en zo grotere afstanden af te leggen. De tijgermug is zeer opportunistisch en heeft slechts een kleine hoeveelheid stilstaand water nodig - bv. in een plantenschaal, emmer of speelgoed - om zich te kunnen voortplanten. Naast globalisering zijn klimaatverandering en verstedelijking daarom belangrijke oorzaken voor haar uitbreiding naar meer noordelijke breedtegraden.

Aziatische tijgermug

De tijgermug is overdag actief en kan zeer agressief zijn, waardoor ze aanzienlijke overlast veroorzaakt. Daarnaast is ze een belangrijke overdrager van tropische ziekteverwekkers als de knokkelkoorts- (dengue-), zika- en chikungunyavirussen. De overdracht van ziekten neemt daarbij toe in warmere jaren. Hoewel tot op heden nog geen ziekteoverdracht werd waargenomen in Vlaanderen, is de introductie van exotische Aedes-muggensoorten erkend door het [Departement Zorg](#) als een potentiële bedreiging voor de volksgezondheid. Daarom is het van groot belang om hun introductie, verspreiding en vestiging zo veel mogelijk te vertragen.

Verspreiding van de waarnemingen van de tijgermug neemt toe

De tijgermug is zich beginnen verspreiden in Europa vanaf de jaren '90. Tegenwoordig is ze aanwezig in grote delen van Zuid-Europa. Tevens verspreidt de tijgermug zich ook meer naar het noorden ([European Centre for Disease Prevention and Control](#)).

Sinds 2007 worden exotische steekmuggen actief gemonitord in Vlaanderen op importplaatsen zoals parkeerterreinen langs snelwegen via kortlopende projecten. Vóór 2013 werd de tijgermug niet gedetecteerd, maar sindsdien werd ze bijna elk jaar waargenomen, zowel bij bedrijven als op parkeerplaatsen langs snelwegen ([Deblauwe et al. 2022](#)).

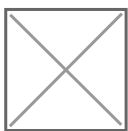
In 2022 werd via het burgerwetenschapsplatform [MuggenSurveillance](#) een passieve monitoring opgestart om tijgermuggen ook op privédomeinen zoals tuinen te signaleren. Onderstaande kaarten tonen, op basis van de data van deze passieve monitoring, de huidige kennis omtrent de verspreiding van de tijgermug in Vlaanderen. De kaart van 2023 geeft aan dat de tijgermug hoogstwaarschijnlijk overwinterd heeft op drie locaties. In 2024 werd op één van deze drie locaties opnieuw overwintering vastgesteld. Aangezien het om vrijwillige meldingen gaat, kan de tijgermug uiteraard ook voorkomen op locaties waar ze vooralsnog niet gemeld werd. Bovendien geeft deze monitoring geen informatie over populatiegrootte (de huidige populaties zijn beperkt tot een wijk of enkele straten) of de kans op vestiging.

Het valt op dat meldingen voornamelijk gebeuren in stedelijke omgevingen (regio Gent en de noord-zuidas tussen Antwerpen en Brussel). In West-Vlaanderen en Limburg zijn er voorlopig nauwelijks meldingen.

Het gunstigere klimaat van stedelijke omgevingen verklaart mogelijk mee dit verspreidingspatroon. Zo zorgt het hitte-eilandeffect over het algemeen voor een warmere omgeving in steden, wat de overlevingskansen van de mug bevordert. De hogere dichtheid aan niet-natuurlijke elementen in stedelijke gebieden levert daarnaast mogelijk meer kleine plassen op, die de ideale broedplaats zijn voor tijgermuggen. Ten slotte kunnen de vele transportmogelijkheden op drukke verkeersassen de introductie en verspreiding van de mug vergemakkelijken. Mogelijk zijn ook geografische verschillen in de bevolkingsparticipatie, bv. tussen stedelijke en landelijke gebieden, mee verantwoordelijk voor verschillen in detectie en rapportering van de mug.

Onderstaande grafiek toont de cumulatieve evolutie van het aantal meldingen op basis van de passieve monitoring. Dit geeft aan dat de verspreiding van de tijgermug de laatste jaren heel waarschijnlijk toeneemt.

Aanvullende informatie

Definitie

De aanwezigheid van de exotische tijgermug wordt gedefinieerd als het aantal meldingen in 5km-gridcellen in Vlaanderen o.b.v. een passieve monitoring via het

burgerwetenschapsplatform [MuggenSurveillance](#).

Verantwoording en beleidscontext

Het aantal uitheemse soorten in Vlaanderen neemt toe. Wanneer deze soorten invasief worden, kunnen ze leiden tot stijgende risico's voor ecologie, economie en volksgezondheid. De [Beleidsnota 2024-2029 Omgeving](#) wil de schade en overlast door in het wild levende soorten zoals de tijgermug beperken door een aanpak op maat uit te werken waarbij elke sector en de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse Overheid hun verantwoordelijkheid opnemen. Door vroegtijdige opsporing en nauwgezette monitoring kan de verspreiding van de muggen beter worden beheerd en verminderd, wat belangrijk is voor het effectief bestrijden van hun aanwezigheid.

Doelen

Er bestaat geen officiële wetenschappelijke norm voor de aanwezigheid van exotische muggensoorten, maar het ideale streefdoel is een totale afwezigheid in Vlaanderen. Vermits de tijgermug hier reeds overwintert, is dit streefdoel niet meer realiseerbaar en kunnen we de vestiging alleen trachten te vertragen. Het klein houden van de populatie om lokale overlast en ziekteoverdracht te beperken is dan ook de enige realistische doelstelling.

Gerelateerde documenten

- Deblauwe, I., De Wolf, K., De Witte, J. et al. (2022). From a long-distance threat to the invasion front: a review of the invasive *Aedes* mosquito species in Belgium between 2007 and 2020. *Parasites & Vectors*, 15, 206.
<https://doi.org/10.1186/s13071-022-05303-w>
- [Beleidsnota Omgeving 2024-2029](#)

Databronnen

De gebruikte gegevens komen uit de MEMO+-databank. De Belgische autoriteiten startten in 2017 in samenwerking met het Instituut voor Tropische Geneeskunde van Antwerpen (ITG) het [MEMO-project](#) (Monitoring of Exotic MOSQUITOS in Belgium). Vandaag leeft het verder onder de naam MEMO+, dat in samenwerking met Sciensano in 2022 werd uitgebreid met het burgerwetenschapsplatform [MuggenSurveillance](#).

Berekeningswijze

Via de website of mobiele applicatie van [MuggenSurveillance](#) melden burgers de aanwezigheid van muggen door foto's te uploaden. De onderzoekers van het ITG doen een veldinspectie ter plaatse om de aanwezigheid te bevestigen.

De tabel met de meldingen voor 2022, 2023 en 2024 werd o.b.v. de coördinaten omgezet naar een puntenlaag en vervolgens op een 5km-raster gelegd. Meerdere punten (meldingen) per jaar in dezelfde rastercel werden maar één keer meegeteld.

Datakwaliteit, methodekwaliteit en mogelijke verbeteringen

De meldingen van tijgermuggen via het platform [Waarnemingen.be](#) werden ook geëvalueerd. Wegens een volledige overlap van locaties en datapunten (waarbij ook een aantal duplicaten zitten) met het [MuggenSurveillance](#)-platform en enkele niet te valideren meldingen werden deze meldingen voorlopig niet mee opgenomen.

De data met meldingen zijn niet gestandaardiseerd over de jaren heen. Het is mogelijk dat bv. door sensibiliseringsacties een bepaald jaar meer meldingen telt zonder een werkelijke toename van het voorkomen van de mug op het terrein. Daarnaast kunnen ook geografische verschillen in de bevolkingsparticipatie, bv. tussen stedelijke en landelijke gebieden, resulteren in verschillen in detectie en rapportering van de mug. Blanco vakken op de kaart moeten dus als “geen data” beschouwd worden: we kunnen daar geen uitspraken doen over het al dan niet aanwezig zijn van de tijgermug. Hoe langer de tijdsreeks met meldingen wordt, hoe betrouwbaarder de verspreidingskaart in Vlaanderen zal zijn.

Over de populatiedensiteit van de tijgermug kan met deze data vooralsnog niets gezegd worden.

Als de mug zich verder verspreidt en vestigt in Vlaanderen de komende jaren, zullen ook linken met klimaatvariabelen die deze risico's beïnvloeden kunnen onderzocht worden.

Gerelateerde documenten

- [Monitoring of Exotic MOSquitos in Belgium](#)
- [MuggenSurveillance](#)
- [Waarnemingen.be](#)

Bovenliggende onderwerpen

[Gezondheid](#)

[Klimaat](#)